

PPCN – Písemný test pro přijímací řízení do magisterského navazujícího studia psychologie 2023 / 2024

Varianta testu: 02

ZATÍM NEOTVÍREJTE, pouze si přečtěte následující základní informace a vyčkejte na instrukce dozoru!

- Tento test je společný pro obě formy studia (prezenční i kombinovaná). Kdo se hlásí do obou forem, absolvuje jej pouze jednou.
- Během testu nesmíte opustit místnost a musíte mít vypnutá všechna elektronická zařízení. Na lavici můžete mít pouze psací potřeby a pozvánku, vše ostatní schovejte do tašek a batohů a uložte pod sebe.
- V tomto testu je celkem **60 otázek** členěných do 6 odborných oblastí.
- Mezi pěti variantami odpovědí a, b, c, d, e je vždy jen **jedna správná či nejvhodnější odpověď**.
- Za špatné odpovědi se body nestrhávají.
- Hrubé skóry z testů se převedou na percentily, které pak určí hranici pro navržení k přijetí. Informace o výsledcích testu naleznete ve svých elektronických přihláškách.
- Maximální doba na vyplnění testu je **50 minut**.
- Své **ODPOVĚDI VYPLŇUJTE POUZE DO ZÁZNAMOVÝCH ARCHŮ**, tedy nikoliv do těchto listů se zadáním otázek (poznámky si však do těchto listů dělat můžete).
- **NEZAPOMEŇTE DO ZÁZNAMOVÝCH ARCHŮ VYPLNIT:**
  - 1) SVÉ UNIVERZITNÍ ČÍSLO** (číslo je uvedeno v pozvánce)
  - 2) VARIANTU TESTU: 02**
  - 3) kód místnosti**
- V případě nejasností se zeptejte dozoru.

I. Obecná a kognitivní psychologie

01. Která z teorií vědomí dává vznik vědomí do souvislosti s tzv. *mikrotubuly*?

- a) teorie Penrose a Hameroffa
- b) teorie Gazzanigy
- c) teorie Cricka
- d) teorie Dennetta
- e) teorie Baarse

02. Ke kterému z níže uvedených kognitivních procesů se vztahuje *hypotéza aktivace-syntéza*?

- a) pozornosti
- b) snění
- c) spánku
- d) senzorickým procesům
- e) vnímání

03. Pokud při prohlídce jeskyně v určitém krápníku začneme vidět trpaslíka, jelikož nám ho svou podobou bude připomínat, jedná se o jev, který v psychologii nazýváme

- a) pareidolie.
- b) tranzpozice.
- c) transdukce.
- d) Reicher-Wheelerův efekt.
- e) centrace.

04. *Vizuální perzistence* je jev, který je spjat s

- a) monokulárními vodítky.
- b) binokulárními vodítky.
- c) ikonickou pamětí.
- d) nezáměrnou pozorností.
- e) horním podnětovým prahem.

05. Jestliže se nám poté, co se delší dobu díváme na tekoucí řeku z mostu, zdá, že se spolu s mostem pohybujeme po proudu řeky, jedná se o

- a) fí-fenomén.
- b) stroboskopický pohyb.
- c) autokinetickou iluzi.
- d) indukovaný pohyb.
- e) Ponzovu iluzi.

06. *Ekforický útlum* je jev, který úzce souvisí s

- a) teorií vyhasínání paměťových stop.
- b) teorií ztráty vodítek.
- c) Tip of the tongue fenoménem.
- d) represí.
- e) teorií interference.

07. Úsudek, že výsledek násobení čísel $8 \times 7 \times 6 \times 5 \times 4 \times 3 \times 2 \times 1$ je větší než výsledek násobení čísel $1 \times 2 \times 3 \times 4 \times 5 \times 6 \times 7 \times 8$, nazýváme podle Kahnemana a Tverského

- a) heuristika reprezentativnosti.
- b) heuristika dostupnosti.
- c) efekt zarámování.
- d) iluzorní korelace.
- e) heuristika zakotvení a přizpůsobení.

08. *Sekundární zhodnocení situace* je součástí teorie emocí, jejímž autorem je

- a) A. Ellis.
- b) R. Lazarus.
- c) B. Weiner.
- d) W. Cannon.
- e) R. Plutchik.

09. Pojem *téma* je součástí teorie

- a) emocí (A. Ellis).
- b) emocí (R. Lazarus).
- c) emocí (B. Weiner).
- d) potřeb (H. Murray).
- e) potřeb (A. Maslow).

10. Sekundární proces, jehož podstatou je přepracování a transformace primárně-procesního materiálu v procesu tvůrčí činnosti, nazýváme

- a) adaptivní regrese.
- b) elaborace.
- c) substituce.
- d) adaptivní represe.
- e) projektivní regrese.

II. Sociální psychologie

11. Druhé období sociální psychologie (1946–1969) je charakterizováno určitými vývojovými úlohami. Která z níže uvedených vývojových úloh patří do druhého období?

- a) ohraničení vlastního pole předmětu disciplíny
- b) punc vědeckosti získaný ve skleníkovém prostředí laboratorních experimentů
- c) zvládnutí abecedy sociální psychologie
- d) vývoj specifických nástrojů legalizující oprávněnost vlastní existence disciplíny
- e) vydání publikace *Polský rolník v Evropě a Americe*

12. Za mezník v procesu formálního konstituování sociální psychologie je považován rok

- a) 1897.
- b) 1902.
- c) 1905.
- d) 1908.
- e) 1924.

13. Podle Bandurovy *teorie učení napodobováním* (1977) jsou v procesu modelování zahrnuty celkem čtyři komponenty. Která z níže uvedených NENÍ správná?

- a) pozornost
- b) očekávání
- c) retence
- d) reprodukování
- e) posílení

14. V rámci tématu *Self* jsou pro nás běžné a do jisté míry důležité strategie sebe prezentace. Která z níže uvedených strategií nejlépe vystihuje definici: „*Strategie ... je motivovaná potřebou náklonnosti druhých lidí, tedy aby nás měli rádi*“?

- a) vlichocování
- b) příkladnosti
- c) sebepovýšení
- d) zastrašování
- e) pokorného chování

15. Do kterého časového období spadá první etapa výzkumu postojů v sociální psychologii, kam zařazujeme např. autory W. I. Thomase a F. Znanieckeho s dílem *Polský rolník v Evropě a Americe*?

- a) 1902–1945
- b) 1908–1945
- c) 1918–1948
- d) 1930–1970
- e) 1950–1970

16. M. B. Smith je v rámci *výkladových modelů postojů* představitelem

- a) jednosložkového modelu.
- b) dvousložkového modelu.
- c) třísložkového modelu.
- d) integrativního modelu.
- e) implicitní teorie postojů.

17. Která z níže uvedených metod měření postojů obsahuje postupné přidávání vlastností, které vyjadřují intenzitu nějakého jevu?

- a) škála etnické distance
- b) metoda stejně se jevících intervalů
- c) sumační škála
- d) skalogram
- e) sémantický diferenciál

18. Harold H. Kelly je v rámci *atribučních procesů* autorem

- a) teorie korespondujících interferencí.
- b) kovariační teorie.
- c) pojmu základní atribuční chyby.
- d) pragmatiky sociálního poznávání.
- e) teorie duální reprezentace.

19. Otázka: „Nedáte si kávu, že ne?“ je příkladem otázky

- a) rozvíjející.
- b) nepřímé.
- c) reflektivní.
- d) hypotetické.
- e) sugestivní.

20. Jak se nazývá komunikační technika, kdy komunikující vznesne nejdříve velký požadavek a po nesouhlasném vyjádření komunikačního partnera pružně vznesne menší/poměrně nenáročný požadavek?

- a) noha ve dveřích
- b) to není vše
- c) nízko letící míč
- d) dveře ve tváři
- e) snadno dosažitelné dno

III. Klinická psychologie

21. Kdo je autorem metody *systematické desenzibilizace*?

- a) C. R. Rogers
- b) A.T. Beck
- c) J. Wolpe
- d) A. Adler
- e) V. Satirová

22. Která temperamentová dimenze dle R. Cloningera umožňuje pohotovost k rizikovému až kriminálnímu jednání?

- a) inhibiční
- b) aktivační
- c) dependentní
- d) perzistentní
- e) rekurentní

23. Autoři konceptu *naučené bezmocnosti* využili především poznatky

- a) teorie resilience.
- b) atribuční teorie.
- c) teorie sociální integrity.
- d) teorie obecného adaptačního syndromu.
- e) teorie mysli.

24. Která terapeutická technika z historického hlediska patří do *logoterapie*?

- a) dereflexe
- b) aktivní imaginace
- c) expozice zaplavením
- d) otázka po zázraku
- e) vedení vnitřního dialogu

25. Která základní potřeba NEPATŘÍ do koncepce *Pesso Boyden psychomotorické terapie*?

- a) místo
- b) hranice
- c) podpora
- d) porozumění
- e) ochrana

26. Vyberte NESPRÁVNÉ tvrzení.

- a) K excitačním mediátorům lidského mozku patří například adrenalin, noradrenalin, a acetylcholin.
- b) K součástí prefrontální kůry patří mimo jiné systém dorsomediální, frontopolární, mediální a orbitolaterální.
- c) Významnou součástí limbického systému je mimo jiné gyrus cinguli, který leží umístěn nad corpus callosum.
- d) Inhibitory ACHE působí na enzymatické systémy a zvyšují hladinu mediátorů v synaptických štěrbinách.
- e) Součástí mozku kmene je medulla oblongata, pons Varoli a mesencephalon.

27. Vyberte zcela správné tvrzení.

- a) Flexibilitas cerea patří spolu se stereotypiemi a manýrováním mezi kvantitativní poruchy psychomotoriky.
- b) Příkladem poruch psychomotoriky může být mimo jiné puerilismus, faxensyndrom a pseudodemence.
- c) Mezi depresivní bludy řadíme mimo jiné bludy mikromanické, autoakuzační, ruinační, dysmorfofobické a blud eternity.
- d) Fonémy, gustace, olfakce a akoazmata řadíme mezi halucinace komplexní.
- e) Mezi kvalitativní poruchy pudu obživného řadíme mimo jiné polyfagii, anorexii a stitofobii.

28. Vyberte zcela správné tvrzení.

- a) Akatizie jako vedlejší účinek léků je spojena zejména s užíváním léků ovlivňujících dopaminový systém – například antipsychotik.
- b) Kyselina valproovou je na rozdíl od lithia možno podat i těhotným a kojícím ženám.
- c) Horečka, pocení, křeče a třes spojené s poruchou vědomí typu deliria patří k základním příznakům serotoninového syndromu.
- d) V současné době jsou nejmodernějšími léky podporujícími spánek zástupci třetí generace hypnotik působící jako agonisté melatoninových receptorů.
- e) Antagonisty NMDA receptorů není pro jejich sedativní (tlumivý) efekt vhodné podávat lidem s demencí Alzheimerova typu.

29. Vyberte NESPRÁVNÉ tvrzení.

- a) Schizofrenia simplex je mimo jiné typická bezcílností, apatií, ztrátou zájmů a emoční oploštělostí, které se vesměs rozvíjejí pozvolna.
- b) Výrazné pozitivní a negativní psychotické příznaky trvající po dobu alespoň dvou týdnů nás opravňují k diagnostice schizofrenie.
- c) Příznaky akutní a přechodné psychotické poruchy mohou být velmi výrazné a dramatické, mohou však zcela odeznít a nezanechat žádné reziduum.
- d) K diagnostice somatoformní perzistující bolestivé poruchy lze dojít, pokud výrazné a lékaři neobjasněné bolesti trvají déle než šest měsíců.
- e) Diagnózu neorganická enkopréza je možné stanovit i v dětském věku, ale ne ve věku například dvou let.

30. Vyberte zcela správné tvrzení.

- a) Tourettův syndrom vykazuje kolísavý, ale zpravidla celoživotní průběh a významně zasahuje do sociální oblasti.
- b) Rettův syndrom se objevuje v raném věku (do jednoho roku), přičemž postihuje chlapce a dívky v poměru 8:1.
- c) Aspergerův syndrom je jednou z variant poruch autistického spektra, která vyžaduje celoživotní péči a znemožňuje samostatný život.
- d) FAS vzniká v důsledku užívání psychoaktivních látek matkou v době těhotenství a představuje čistě mentální defekt, který není provázen somatickým postižením dítěte.
- e) Odlišení faktivní poruchy od simulace je v současné době díky moderní lékařským diagnostickým nástrojům snadné.

IV. Psychodiagnostika

31. Moduly metody ADOS-2 jsou děleny podle

- a) pohlaví a vizuomotorických schopností.
- b) věku a pohlaví.
- c) úrovně percepčních schopností.
- d) věku, jazykové a řečové úrovně.
- e) úrovně motoriky.

32. V metodě *Scénotest* jsou *reálné konotace předmětů, shluky předmětů, situací či celých scén s individuálním i obecným významem* označovány jako

- a) popisy.
- b) asociace.
- c) symboly.
- d) interpretace.
- e) introspekty.

33. Který inteligenční test obsahuje subtesty *Mozaiky, Kategorie, Skládanky, Analogie, Situace a Vzory*?

- a) Wechslerův inteligenční test pro děti (WISC-III)
- b) Stanfordský-Binetův inteligenční test, 4. rev. (S-B IV)
- c) Snijders-Oomenův neverbální inteligenční test pro děti ve věku 2½ – 7 (SON-R 2½ – 7)
- d) Inteligenční a vývojová škála pro děti ve věku 5-10 let (IDS)
- e) Woodcock-Johnsonův test kognitivních schopností (WJ-IE-Cog)

34. Na první tabuli *Tematického apercepčního testu* (TAT) je vyobrazen

- a) chlapec v masce (Michael Myers v dětství).
- b) chlapec s klarinetem (Benny Goodmann v dětství).
- c) dívka s mašlí (Shirley Temple v dětství).
- d) chlapec s míčem (Michael Jordan v dětství).
- e) chlapec s houslemi (Ben Yehuda Menuhin v dětství).

35. *Test laterality* je vyhodnocován

- a) na základě statistické normy.
- b) klinickým odhadem.
- c) na základě položek testujících horní končetiny.
- d) na základě položek testujících dolní končetiny.
- e) zařazením na pravo-levé kontinuum.

36. Který dotazník slouží pro rychlé hodnocení stresu a zdravotních rizik a odhaluje klíčové faktory mezi stresem a nemocí?

- a) Eysenckův osobnostní dotazník (EOD)
- b) Neurotický dotazník (N5)
- c) Škála manifestní úzkosti (MAS)
- d) Škála klasické sociálně situační anxiety a trémy (KSAT)
- e) Stress profile

37. *Test Pojmenování obrázků a jejich vybavení* (POBAV)

- a) neobsahuje žádný obrázek, obrázky kreslí až proband.
- b) obsahuje 10 obrázků.
- c) obsahuje 20 obrázků.
- d) obsahuje 30 obrázků.
- e) obsahuje 40 obrázků.

38. V testu *Číselný čtverec* se vyjma pozornosti významně uplatní také

- a) pragmatičnost.
- b) kooperace.
- c) paměť.
- d) kategoriální verbální fluence.
- e) grafomotorika.

39. Odchylný vzorec odpovědí v závěru inventáře MMPI-2 zjišťuje validizační škála

- a) L.
- b) F.
- c) K.
- d) Fb.
- e) O-H.

40. Který z uvedených subtestů WAIS-III nejlépe zachycuje faktor *fluidní inteligence*?

- a) počty
- b) slovník
- c) matice
- d) opakování čísel
- e) řazení obrázků

V. Metodologie

Společné zadání pro otázky 41 až 44:

Cílem našeho výzkumu je zjistit, zda lidé v obchodě s oděvy utratí více peněz, pokud u vstupu dostanou kartičku slibující dárek k nákupu v určité minimální hodnotě (např. 500 Kč). Za tímto účelem se domluvíme s majitelem butiku v našem městě, že po dobu jednoho týdne budeme stát u vchodu do jeho obchodu a každému druhému zákazníkovi, který vstoupí, dáme tuto kartičku slibující dárek k nákupu při minimální výši útraty 500 Kč. Následně budeme ve spolupráci s pokladní zaznamenávat, jakou částku utratí zákazníci, kteří obdrželi kartičku, a jakou ti, kteří ji neobdrželi.

41. O jaký výzkumný design se v tomto případě jedná?

- a) mezisubjektový experiment
- b) vnitrosubjektový experiment
- c) vícepřípadová studie
- d) korelační studie
- e) srovnávací studie

42. Jaký typ pozorování je v uvedeném příkladu použit?

- a) otevřené, zúčastněné
- b) otevřené, nepřímé
- c) skryté, zúčastněné
- d) introspektivní, skryté
- e) introspektivní, otevřené

43. Výzkumný soubor, s nímž v tomto výzkumu pracujeme, byl fakticky vybrán metodou

- a) samovýběru.
- b) systematického náhodného výběru.
- c) stratifikačního výběru.
- d) skupinového výběru.
- e) příležitostného výběru.

44. Proměnná *utracená částka v Kč* bude v systému Stanleyho S. Stevensse označena jako

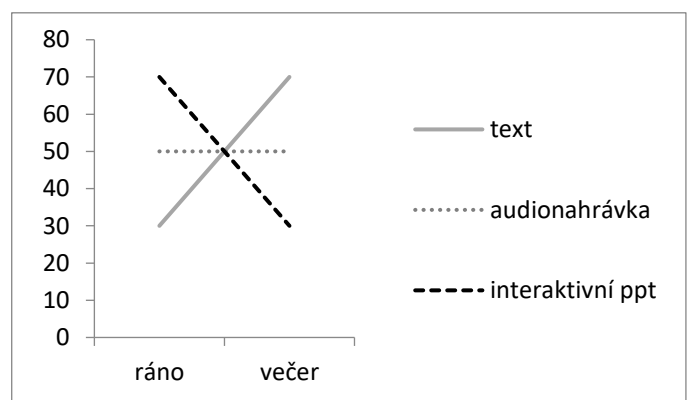
- a) poměrová.
- b) intervalová.
- c) ordinální.
- d) nominální polytomická.
- e) nominální diichotomická.

45. Výrok „Průměrná měsíční útrata za potraviny pozitivně koreluje s výší měsíčního příjmu“ je hypotézou

- a) nulovou, o rozdílu, oboustrannou.
- b) nulovou, o souvislosti, jednostrannou.
- c) alternativní, o rozdílu, jednostrannou.
- d) alternativní, o souvislosti, jednostrannou.
- e) alternativní, o rozdílu, oboustrannou.

46. Níže uvedený graf ukazuje výsledky experimentu, v němž výzkumníci zjišťovali, zda studenti dosáhnou vyššího skóre v testu v závislosti na tom, v jakou denní dobu (ráno či večer) a z jakého typu materiálu (text, audionahrávka, interaktivní prezentace) se učí. Údaje prezentované v grafu svědčí o

- a) hlavním efektu denní doby a přítomnosti interakce denní doby a typu učebního materiálu.
- b) interakci mezi denní dobou a typem učebního materiálu.
- c) přítomnosti dvou hlavních efektů, bez interakce.
- d) regresi k průměru.
- e) přítomnosti hlavního efektu učebního materiálu a interakci obou proměnných.

47. Uvažujme výše uvedený příklad, kdy zjišťujeme vliv denní doby, kdy se člověk učí (ráno, večer), a typu učebního materiálu (text, audionahrávka, interaktivní prezentace) na výsledky v závěrečném testu. Pokud bychom experiment uspořádali tak, že bychom každého dobrovolníka nechali učit se postupně z každého typu materiálu (nejprve ráno, poté večer), přičemž bychom po každé kombinaci změřili jeho výkon v testu, který z níže uvedených výroků by o tomto experimentu platil?

- a) Jedná se o vnitrosubjektový design, kdy je potřeba dbát na vyrovnávání skupin.
- b) Jedná se o mezisubjektový design, kdy je potřeba dbát na vyvažování podmínek.
- c) Jedná se o vnitrosubjektový design, kdy je potřeba vyvažovat pořadí podmínek.
- d) Jedná se o mezisubjektový design, kdy znáhodněním vzniklo 6 skupin podmínek.
- e) Jedná se o smíšený design, který využívá princip latinského čtverce.

48. Se kterým autorem či autory je spojena aplikace přístupu ke kvalitativní analýze dat nazývaného *Tematická analýza* (TA) v psychologii?

- a) Jonathan Smith
- b) Virginie Braunová a Victorie Clarková
- c) Juliet Corbinová a Anselm Strauss
- d) Anselm Strauss a Barney Glaser
- e) Kathy Charmazová

49. Kýžený stav při získávání a analýze kvalitativních dat, kdy se již neobjevují nové informace a nová data již jen potvrzují předchozí interpretace, se nazývá

- a) teoretické vzorkování.
- b) selektivní kódování.
- c) přenositelnost.
- d) saturace dat.
- e) triangulace zdrojů dat.

50. Který z uvedených softwarů je primárně určen pro kvalitativní analýzu dat?

- a) SPSS AMOS
- b) RStudio
- c) ATLAS.ti
- d) Mendeley
- e) Zotero

VI. Statistika

51. V rámci matematické statistiky můžeme narazit na následující definici: „... je funkce, která každému elementárním jevu přiřazuje číselnou hodnotu.“ Co tato definice popisuje?

- a) pravděpodobnost
- b) statistiku
- c) rozdělení pravděpodobnosti
- d) náhodnou veličinu
- e) náhodný pokus

52. Čemu se rovná dvacetiprocentní useknutý průměr vypočítaný z hodnot 1, 4, 10, 13, 50?

- a) 5
- b) 9
- c) 10
- d) 12
- e) 20

53. Co platí pro tyto dvě statistiky: *průměr, směrodatná odchylka*?

- a) jedná se o míry polohy
- b) jedná se o míry variability
- c) obě lze počítat i z kvalitativních (nominálních) dat
- d) obě jsou robustní
- e) nejsou vhodné pro analýzu ordinálních dat

54. Odhad rozptylu, který vypočítáme podle vzorce $\frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2$, obvykle označujeme jako

- a) chybový.
- b) kvadratický.
- c) reziduální.
- d) populační.
- e) výběrový.

55. S pomocí Mannova-Whitneyova U testu analyzujeme soubor o rozsahu $n = 5$ tvořený dvěma skupinami pozorování. V první skupině jsme naměřili hodnoty 6, 7, v druhé skupině 2, 3, 4. Jaké hodnotě se může rovnat nalezená statistika U?

- a) 0
- b) 1
- c) 2
- d) 3
- e) 4

56. Statistická síla neparametrických testů se často udává ve srovnání s ekvivalentním parametrickým testem. Pokud bychom analyzovali soubor o rozsahu 100 pozorování s pomocí některého z pořadových Wilcoxonových testů, přibližně kolik pozorování by za předpokladu normálního rozdělení musel mít soubor, pokud bychom použili ekvivalentní t-test, abychom dosáhli stejné statistické síly?

- a) 62
- b) 80
- c) 96
- d) 100
- e) 120

57. Použije-li někdo pojem *test chí kvadrát*, má nejspíš na mysli

- a) znaménkový test.
- b) Mannův-Whitneyův test.
- c) Kolmogorovův-Smirnovův test.
- d) test nezávislosti.
- e) Fisherův faktoriálový test.

58. Student ve své diplomové práci zkoumal závislost školního prospěchu na úzkostnosti a inteligenci. Použil lineární regresi, kdy závisle proměnnou *známka z českého jazyka* vysvětloval s pomocí počtu bodů získaných v testu úzkostnosti a počtu bodů získaných v testu inteligence. Do své práce vložil následující tabulku:

Regresor	Regresní koeficient		Waldova statistika	P hodnota
	Standardizovaný	Nestandardizovaný		
Počátek		5,308	5,327	< 0,001
Úzkostnost (počet bodů)	0,221	0,179	1,169	0,259
Inteligence (počet bodů)	-0,666	-0,507	-3,521	0,003

$R^2 = 0,424$; Adjustované $R^2 = 0,957$

Kterou z hodnot v tabulce student zjevně napsal NESPRÁVNĚ?

- a) 5,308
- b) -0,666
- c) 0,221
- d) 0,003
- e) 0,957

59. Jakou známku dle modelu z předešlé úlohy pravděpodobně dostane z českého jazyka hypotetický student, jehož výsledek v testu úzkostnosti i testu inteligence je nula bodů?

- a) jedničku
- b) dvojku
- c) trojku
- d) čtyřku
- e) pětku

60. Jak můžeme dle výsledků uvedených v úloze 58 interpretovat souvislost mezi *známkou z českého jazyka* a výsledkem testu *úzkostnosti*?

- a) Lepší (tzn. nižší) známky pozorujeme u žáků, kteří měli více bodů z testu úzkostnosti. Souvislost nicméně není statisticky významná.
- b) Lepší (tzn. nižší) známky pozorujeme u žáků, kteří měli více bodů z testu úzkostnosti. Souvislost je statisticky významná.
- c) Horší (tzn. vyšší) známky pozorujeme u žáků, kteří měli více bodů z testu úzkostnosti. Souvislost nicméně není statisticky významná.
- d) Horší (tzn. vyšší) známky pozorujeme u žáků, kteří měli více bodů z testu úzkostnosti. Souvislost je statisticky významná.
- e) Bez ohledu na výsledek v testu úzkostnosti, žáci mají v průměru stejný prospěch z českého jazyka.